

Kiváltság, hogy ilyen pillanatot élhettünk át

2015 június 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Mikor egy esemény huszonötödik évfordulóját ünnepeljük, nem kockáztatunk túl sokat, szinte biztosra mehetünk.

Huszonöt év, a mai átlagos emberi élettartam egyharmada, elég hosszú id? ahhoz, hogy eldöntsük az illet?

történés valóban méltó-e arra, hogy megünnepeljük. Igaz, mint minden az életben, ez is relatív. Tegnap, amikor a mai hallgatóság, önök által majd utólag frappánsnak mondható idézeteket kerestem – persze sikertelenül – a mai kiállításmegnyitó beszédemhez, egy verseskötetre bukkantam a polcomon. Egy kívül aranyszín?, véd?papírral védett, piros m?anyag keményborítós, még mindig jó illatot árasztó könyvre, amelyet egy sorozat részeként a Magvet? és a Szépirodalmi Könyvkiadó adott ki éppen negyven éve az úgynevezett felszabadulás harmincadik évfordulója tiszteletére. A könyvet akkor egy kedves atyai barátomtól kaptam, tizennégy évesen, az általános iskola befejezésének örömére. A könyv léte – és aminek kiadói eredetileg dedikálták, a felszabadulás – már önmagában cáfolni látszik az imént elmondott kockázatkerülésre utaló kezd? mondataim igazságát.

De talán mégsem. Mert vannak olyan események, amelyek jelent?ségének a felfogásához, nincsen szükség huszonöt évre, mert azok, akik annak részesei, azonnal tudják, hogy arra még a dédunokáik is emlékezni fognak. Az 1990-ben lezajlott szabad választás és a negyven év után els? szabadon választott parlament létrejötte, amelynek ez a kiállítás emléket állít, olyan esemény volt, ami még évszázadok múlva is bele fog férni még a rövidített magyar történelemkönyvekbe is.

Az új magyar Alaptörvény nem véletlenül választotta korszakhatárnak a szabad népképviselet létrehozásának id?pontját.

Idézem: *„Hazánk 1944. március tizenkilencedikén elveszített állami önrendelkezésének visszaállát 1990. május másodikától, az els? szabadon választott népképviselet megalakulásától számítjuk. Ezt a napot tekintjük hazánk új demokráciája és alkotmányos rendje kezdetének.”*

Hazánk új demokráciája és alkotmányos rendje kezdetének. Egy olyan újrakezdésnek, amelynek a jövend? sorsát akkor még nem lehetett látni, de rövid id? után elbukott nagyszer? forradalmaink és szabadságharcaink fényében félteni, bíztatni, akarni és védeni igenis lehetett, kötelez? volt.

Sokan gondoltuk akkor a Himnusz els? versszakának reményked?en pesszimista utolsó sorait észben tartva, hogy mi magyarok annyi baj és szenvedés után megérdemeljük, hogy elnyerjük azt a szabadságot, amiért korábban annyi vért ontottak bátor el?deink.

Tele voltunk reménységgel és a jöv?be, saját képességeinkbe vetett hittel.

Latinul: fides-szel. Ami azt jelenti: hit, remény, bizalom.

Az én nemzedékem számára, amely akkor lépett át az igazi feln?ttkorba, ez volt a minket egész életünkre meghatározni képes pillanat, az amikor – persze naivan, lehet hogy az örömkönnyekt?l kissé homályos szemmel, ezért nem egészen élesen látva, és ezért talán néha félre is értve a dolgokat – úgy éreztük, hogy a történelem nem valami megváltoztathatatlan, rajtunk kívül álló, bennünket kényszerít? dolog, hanem az, amit mi emberek magunk csinálunk, és ha van elég er?, bátorság bennünk, akkor jóra is tudunk fordítani.

Nekünk megadatott az a kiváltság, hogy ilyen pillanatot élhettünk át, amikor az emberi szabadságvágy, a jószerencse és a haza- és szabadságszeret? ?seink évtizedeken, évszázadokon áthallatszó üzenete valódi sorsalakító cselekedetekben találkozhatott.

1990. március 25. és május 2. a közjogi betet?zése volt annak a békés demokratikus átalakulásnak, amiért mi magyar demokraták a kommunista rendszer utolsó éveiben küzdöttünk. Az átmenet id?szakának az ötvenhatos mártírok újratemetése, a páneurópai piknik, a berlini fal leomlása, a T?kés László által elindított romániai forradalom, vagy a négyigenes népszavazás melletti-utáni utolsó érzelmi magaspontja.

Ma sokan szeretik, néha mi magunk is szoktuk bizonytalankodva, kicsit lehangolva az ez után bennünket ért számos csalódástól, mi K2-t naivitásnak bélyegezni. Voltak és vannak mai is olyanok, gondoljunk csak az egykori állampárt magát demokratikussá átmaszkírozó protagonistáira, vagy az Alaptörvény által kijelölt korszakhatárok körüli er?ltetett viták gerjeszt?ire, akik a kommunista és a demokratikus rendszer közötti nem teljesen önzetlenül hangoztatott, er?ltetett folyamatosság doktrínáját vallva megkérd?jelezték, megkérd?jelezik, hogy ott bármiféle határvonal húzódna, olyanok, akik szerint a jó leibnizi determinizmus szerint minden szükségszer? volt, olyan, ahol az önálló, szabad akaratból ered? emberi cselekvésnek, a szabadságszeretetnek, a hazafiságnak csak instrumentum szerep jut. Ahol a Gorbacsovok, Reaganek úgyis mindent el?re eldöntöttek, az emberek csak statisztáltak a megírt forgatókönyvekhez. Persze, biztosan naivak is voltunk. Persze, nem voltunk cselekvéseinkben annyira szabadok és okosak, mint akkor öntelten magunk is gondoltuk. Persze, több volt bennünk a hit mint az el?ttünk álló hatalmas feladatok megoldásához szükséges tapasztalat. De belevágtunk, cselekedtünk és vállaltuk. A szabad választás, az, hogy a többség az akaratának megfelel? kormányt választhat saját hazája, politikai közössége élére a modern demokráciák talán legfontosabb joga. A második világháború utáni id?szak Európa szabad felén fényesen bizonyította, hogy az általános választójog garantálása, a többségi akarat választások útján való, képviseleti elv? érvényesítése stabil politikai rendszereket képes létrehozni és egyidej?leg polgárok szabadságát is képes garantálni. 1990-ben ezt a sikeres modellt kezdtük el alkalmazni Magyarországon. Ennek els? lépése volt március huszonötödike. A modern tömegdemokráciában azonban kényes egyensúly van a kett? között. Ha a rendszer a többségi akaratot indokolatlanul korlátozó doktrinér irányba hajlik el, kevéssé lesz stabil, aligha lesz képes elnyerni az emberek támogatását.

Még ma is sokan vannak olyanok, akik nem hajlandók elfogadni, hogy a polgárok el?re rögzített szabályok szerint létrehozott többségi akaratának érvényesítése a demokrácia fundamentuma. Manapság divatos populistának min?síteni azokat a politikai er?ket, amelyek hallgatnak az emberekre. Mondjuk, ha az emberek egyszer?en nem hajlandók elfogadni, hogy a minden problémát megoldónak kikiáltott szabadnak hívott piac minálunk miért nem képes alacsony versenyárakat biztosítani a közszolgáltatások területén, vagy miért nem tudja megfékezni a bankok önkényes, egyoldalú, a védekezésben a jogrendszer által alig segített ügyfelekre hátrányos kamat és valutaátváltási szerz?désmódosításokat, vagy miért nem biztosít több munkahelyet, pedig az ?t dics?ít? ortodox és doktrinér tankönyvek szerint mindezeknek automatikus következménynek kellene lennie.

Ezért aztán az emberek az addig lyukas, alkalmatlan, téves feltételezésekre alapozott jogszabályok megalkotásáért felel?s választott politikusoktól, a szabályozókat felügyel? általuk választott politikusoktól joggal várják el az igazságtalanságok helyrehozását.

A politikus dolga pedig nem az, hogy – mint hosszú éveken keresztül eddig – ahhoz gy?jtse az érveket, hogy valamit miért nem lehet megcsinálni, hanem az, hogy valóban cselekedjen. Ha nem ezt teszi le kell cserélni. A szabad választójog ezt lehet?vé teszi.

Ha a politikus nem ezt teszi, aláássa az emberek demokratikus többségi akarata érvényesítésébe vetett hitet és azoknak ad utat, akik elvetik mind a demokráciát, mind a jogállamot, mind a polgári és kisebbségi jogokat. Mindazt, amiért huszonöt évvel ezel?tt küzdöttünk. Ha a demokratikus rendszer alól, azért mert nem képes hatékonyan m?ködni, válságot kezelni, megoldani az emberek problémáit, ha nem tud igazságos megoldásokat találni, kimosódik a polgárok, a középosztály támogatása, elveszik a demokrácia, oda lesz a szabadság. 2010-ben húsz rendszerváltó év után nagyon közel álltunk ehhez. A szakadék szélér?l kellett visszahúzni a politikai intézményekbe vetett polgári bizalom és a demokrácia ügyét.

A populista min?sítés azért is igaztalan, mert az igazából a handabandázókra vonatkozik, azokra, akik ugyan az emberek fülének jól hangzó dolgokat mondanak, de azok megvalósításához való képességgel nem rendelkeznek, nézeteik tarthatatlanok, mert nem állják ki a valóság próbáját. Egy olyan kormány, amely kézbe veszi a dolgokat, amely képes a csak saját önérdekét néz? bankokra, áram- és gázszolgáltatókra a polgárok érdekét is figyelembe vev? méltányos szabályokat kényszeríteni, amely képes a fogyasztókat megvédeni a piac visszaéléseit?l, amely legalább átmenetileg képes közmunkát, kenyeret adni, amelynek szavait tettek követik, nem populista, hanem igazi demokrata, amely a többség akaratát érvényesíti.

Tudjuk, hogy ez nagyon fáj azoknak, akik mindig azt mondták, hogy az ilyesmi nem lehetséges. Tudjuk, hogy mindent – köztük külföldi elvbarátaik hadait, a nemzetközi sajtót is – megmozgatták hazugságaikkal azért, hogy mindez tényleg ne legyen lehetséges.

De azt is tudjuk, a tavalyi immár hetedik szabad választás sikere sem lett volna lehetséges, ha a az emberek nem állnak ott a polgári többségi akaratot érvényesít? politika mögött.

Még a választások tisztaságát is megpróbálták egyesek kétségbe vonni. Saját politikai tehetetlenségüket azokra kenni, akik velük szemben képesek voltak az emberek támogatását elnyerni. Pedig ha más nem, akkor a nemrég lezajlott két id?közi választás bizonyította, hogy az új választójogi rendszer mindenkinek azonos esélyt ad a nyerésre.

1990. március 24-én a New York Times harmadik oldalán Celestine Bohlen a következ?képpen tudósított a magyarországi választások egyik csatájáról: *„Pozsgay még mindig a soproni mandátum legesélyesebb nyertese, mégis defenzívába szorul a Fiatal Demokraták Szövetségének jelöltjével, a huszonnyolcéves Szájer Józseffel szemben. A köztük lev? verseny így a magyarországi választások kevés számú élénk mérk?zéseinek egyikévé vált. A fiataldemokraták, akiknél alapszabály, hogy tagjaik életkora nem haladhatja meg a harmincöt évet, egy jól összpontosított és ötletgazdag kampányt tartottak Sopronban éppúgy, ahogy országszerte. Ma este „kommunizmusbúcsúztató” bált tartanak, amelyre a 60 000 f?s város minden lakosa meghívót kapott a levelesládájába dobva, és ahová a belép? 43 forintba (körülbelül 80 centbe) kerül – egy forint jár a kommunista uralom minden esztendejéért. Szájer József, jogász sikertelenül szorgalmazta, hogy Pozsgay álljon ki vele egy nyilvános vitára, és hogy adjon számot az idén kitört, a kormányon lev? szocialisták támogatottságát megrendít? titkosrend?rség-botrányban játszott szerepér?l. Szájer ezen törekvéseivel nemcsak a fiatalabb szavazók támogatását nyerte el, hanem a Posch Károlynéét is. „Szeretem a fiataldemokratákat” – mondja Poschné. „Van bennük lendület.”*

Huszonöt év elteltével gyakran érezzük, hogy a mai nehéz, válsággal terhelt, de nem kevésbé reményteli id?kben szükségünk van az érzelmi K2-k megmászásának emlékeire is. Március huszonötödikére és május másodikára ma azért is kell emlékezzünk, hogy ne csüggedjünk el, amikor a küls? kényszerek le akarnak bénítani minket, amikor annyi igaztalan, hazug támadás ér minket.

Arra a lendületre, friss szemléletre van ma mindennél inkább szükségünk, amir?l Posch Károlyné, soproni nyugdíjas huszonöt éve beszélt egy amerikai újság tudósítójának.

Annak, aki esetleg nem tudná: a Mount Everestt?l nem messze van egy csúcs, a K2, amely, mint a neve is mondja kisebb annál, de a hegymászók szerint nagyobb kihívás a meghódítása.

Legyen béke, szabadság és egyetértés!

Elhangzott 2015. június 15-én, az El?ször szabadon cím? id?szaki kiállítás megnyitóján, a Terror Háza Múzeumban.

Szájer József

www.hirado.hu - Látószög

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló